

1. Vynálezci z blanenského zámku – Reichenbach

Cílová skupina: 1. a 2. stupeň ZŠ

Časová náročnost: 90 minut

Cíle programu:

- získání znalostí o vynálezu parafínu a osobnosti jeho vynálezce, včetně historických a regionálních souvislostí, a to nejen z výkladu a prohlídky zámku, ale také prostřednictvím vlastní tvorby – odléváním svíčky
- získání znalostí o postupu výroby odlévané svíčky
- rozvoj myšlení, kreativity, trpělivosti a jemné motoriky

Metody:

- metoda poznávací prostřednictvím objektového učení (seznámení s expozicí)
- metoda samostatné práce žáků

Zařazení programu do RVP:

- rozvoj kompetencí k učení, k řešení problému, komunikativních, sociálních a personálních, a kompetencí občanských
- program se řadí do vzdělávacích oblastí: *Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a společnost, Umění a kultura*

Popis činností:

1. tvorba forem na odlévání (rulička, karton, lepidlo, knot, špejle)
2. samotná tvorba (postupné odlévání jednotlivých barev vosku, zdobení glitry)
3. prohlídka expozice, seznámení se s osobností K. z Reichenbachu a jeho vynálezem (svíčky mezitím tuhnou)
4. odtržení formy, odstřížení přebytečného knotu

2. Vynálezci z Blanenského zámku – Bartelmus

Cílová skupina: 1. a 2. stupeň ZŠ

Časová náročnost: 90 minut

Cíle programu:

- získání znalostí o vynálezu zdravotně nezávadného smaltu a osobnosti jeho vynálezce, včetně historických a regionálních souvislostí, a to nejen z výkladu a prohlídky zámku, ale také prostřednictvím vlastní tvorby – smaltováním lžiček
- rozvoj myšlení, kreativity, trpělivosti a jemné motoriky

Metody:

- metoda poznávací prostřednictvím objektového učení (seznámení s expozicí)
- metoda samostatné práce žáků

Zařazení programu do RVP:

- rozvoj kompetencí k učení, k řešení problému, komunikativních, sociálních a personálních, a kompetencí občanských
- program se řadí do vzdělávacích oblastí: *Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a společnost, Umění a kultura*

Popis činností:

1. prohlídka expozice, seznámení se s osobností E. Bartelma a jeho vynálezem
2. samotná tvorba (několikaré zapíkáni, sypaní přes šablonky)

3. Objevitelé Moravského krasu

Cílová skupina: MŠ, ZŠ, SŠ

Časová náročnost: od 45 do 90 minut dle požadavků dané skupiny

Cíle programu:

- rozvoj znalostí z oblasti historie Moravského krasu, speleologie a její historie, archeologie
- rozvoj myšlení, zejména tvořivého, rozvoj fantazie, rozvoj schopnosti spolupráce ve skupině, rozvoj komunikačních schopností, rozvoj schopnosti porozumět textu a na základě jeho nastudování vyjádřit myšlenku, a rozvoj schopnosti porozumět vizuálním zobrazením a převést je do jiné podoby

Metody:

- metoda poznávací prostřednictvím objektového učení (seznámení s expozicí a bezprostřední seznámení s kopií exponátu býčka)
- metoda samostatné práce žáků a metoda práce ve skupině
- metody aktivizační a inscenační (literární aktivity: představení konkrétního exponátu skupinou žáků ostatním, dramatizace nebo literární vytažení postav z anonymity – obraz *Býčí skála*)

Zařazení programu do RVP:

- rozvoj kompetencí k učení, k řešení problému, komunikativních, sociálních a personálních, a kompetencí občanských
- program se řadí do vzdělávacích oblastí: *Dítě a jeho psychika* (zejména do podoblasti *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace*), *Dítě a společnost* a částečně také do oblasti *Dítě a svět; Člověk a příroda, Člověk a společnost, Jazyk a jazyková komunikace* (konkrétně *Český jazyk a literatura*), a částečně také do oblasti *Umění a kultura*

Popis činností:

1. hra na průvodce: v této úvodní etudě je aktivita zcela přenesena na žáky. Žáci se rozdělí do tříčlenných – čtyřčlenných skupin, obdrží fotografickou reprodukci jednoho z exponátů. Po jeho vyhledání v expozici si nastudují text na druhé straně fotografie hovořící o daném exponátu, společně text nastudují, a poté svými slovy představí ostatním.
Cílem úvodní etudy je rozvoj komunikačních a prezentačních schopností, rozvoj schopnosti spolupráce a práce ve skupině, rozvoj schopnosti práce s textem a reprodukce nabytých informací
2. u skupin z MŠ tvorba papírových lucerniček
3. komentovaná prohlídka expozice, u skupin z MŠ s průvodcem ve formě maňáska býčka
4. hmatová aktivita: zkoumání obsahu filcových pytlíků pouhým hmatem (v pytlících jsou různé repliky předmětů, které by mohly být nalezeny v jeskyni)
5. dramatizace a literární vytažení zobrazených postav z anonymity– živý obraz Býčí skála dle reprodukce Burianovu obrazu: žáci se stanou jednotlivými postavami. Jejich úkolem bude vybrat si jednu z postav a vytáhnout ji z anonymity tím, že jí přiřadí vlastnosti, vymyslí její

životní příběh a popíše, jak se dostala do situace zobrazené na reprodukci obrazu. Po literární přípravě zaujmou pozici dle reprodukce (vytvoří samotný živý obraz). Po jeho kompletním vytvoření dochází k „probouzení“ jednotlivých postav dotekem. Tato postava řekne, kdo je, a co v Býčí skále dělá.

Cílem je hlubší prozkoumání a pochopení výjevu obrazu, díky inscenační metodě také „prožít“ osudů postav a jejich srovnání s vlastními zážitky a zkušenostmi

6. + možnost částečného spojení s obsahem a činnostmi z programu Historie moravského krasu ve 3D

Tematický obsah:

- Moravský kras, jeho historie, archeologie
- historie objevů
- Wankel, Absolon
- objevování jeskyní dnes

4. Hugo František Salm a blanenská umělecká litina

Cílová skupina: 2. stupeň ZŠ, SŠ

Časová náročnost: 45 - 60 minut

Cíle programu:

- získání znalostí o blanenské umělecké litině včetně historických a regionálních souvislostí
- rozvoj myšlení a paměťových schopností

Metody:

- metoda poznávací prostřednictvím objektového učení (seznámení s expozicí)
- metoda samostatné práce žáků (vyplňování pracovních listů)
- u ZŠ možnost využití metody živých soch (viz program Matyáš a Jan Žalkovští)

Zařazení programu do RVP:

- rozvoj kompetencí k učení, k řešení problému, komunikativních, sociálních a personálních, a kompetencí občanských
- program se řadí do vzdělávacích oblastí: *Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a společnost*

Popis činností: komentované prohlídka s pracovními listy + zmíněná možnost živých soch

Tematický obsah:

- Hugo František Salm
- Karel z Reichenbachu
- Blanenská umělecká litina

5. Matyáš a Jan Žalkovští ze Žalkovic – stavebníci blanenského zámku

Cílová skupina: MŠ, ZŠ

Časová náročnost: 45 - 60 minut

Cíle programu:

- získání znalostí o budově zámku a jeho historii v souvislosti s historií města, historických a regionálních souvislostí
- rozvoj myšlení a kreativity (živé sochy) a jemné motoriky (u MŠ)

Metody:

- metoda poznávací prostřednictvím objektového učení (seznámení s budovou zámku včetně věže a sklepení, a některými expozicemi)
- inscenační metoda (živé sochy)
- metoda samostatné práce žáků, metoda práce ve skupině

Zařazení programu do RVP:

- rozvoj kompetencí k učení, k řešení problému, komunikativních, sociálních a personálních, a kompetencí občanských
- program se řadí do vzdělávacích oblastí: *Dítě a jeho psychika* (zejména do podoblasti *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace*), *Dítě a společnost* a částečně také do oblasti *Dítě a svět; Člověk a jeho svět, Člověk a společnost, Člověk a příroda*

Popis činností:

1. exteriérová komentovaná prohlídka zámku a vypňování pracovních listů
2. živé sochy – žáci se rozdělí do 3 skupin, na nádvoří zámku si vyberou dvojici soch. Vybrané sochy tvoří začátek a konec libovolného příběhu. Každá skupina dostane za úkol vytvořit mezifáze tohoto příběhu formou živých soch, a následně příběh povyprávět. Zhodnocení příběhů a stručný výklad o litině
3. interiérová prohlídka vybraných částí zámku
4. u MŠ omalovánky

Tematický obsah:

- historie zámku
- stručná historie města
- stručná historie blanenské umělecké litiny

6. Putování za osobnostmi, které bydlely na blanenském zámku

Cílová skupina: MŠ, ZŠ

Časová náročnost: 45 - 60 minut

Cíle programu:

- získání znalostí o vybraných osobnostech spojených s blanenským zámkem, včetně historických a regionálních souvislostí
- rozvoj myšlení, kreativity a fantazie

Metody:

- metoda poznávací prostřednictvím objektového učení (seznámení s expozicí)
- metoda samostatné práce žáků

Zařazení programu do RVP:

- rozvoj kompetencí k učení, k řešení problému, komunikativních, sociálních a personálních, a kompetencí občanských
- program se řadí do vzdělávacích oblastí: *Dítě a jeho psychika* (zejména do podoblasti *Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace*), *Dítě a společnost* a částečně také do oblasti *Dítě a svět; Člověk a jeho svět, Člověk a společnost*

Popis činností:

1. komentovaná prohlídka expozice, hledání předmětů v expozici na základě kartiček s obrázky, a následný popis těchto předmětů + vyplňování pracovních listů
2. tvorba omalovánky s otevíracími tajnými dveřmi
3. v případě skupiny s větším časovým prostorem možnost využití Pážecí cesty (truhliček s úkoly, které jsou nainstalované v expozici)

Tematický obsah:

- historie zámku
- jednotlivé osobnosti se zámkem a Blanskem spojené

7. Historie Moravského krasu ve 3D

Cílová skupina: ZŠ (od 4. třídy), SŠ

Časová náročnost: 90 min/půlden/celý den/dlouhodobější vzdělávací projekt

Cíle vzdělávacího programu:

- individualizace výuky s ohledem na maximalizaci potenciálu každého žáka
- rozvoj schopnosti spolupráce ve skupině a prezentace společného díla
- podpora zájmu o oblasti vědy a nové technologie prostřednictvím aktivizačních metod a metod zážitkové pedagogiky
- rozšíření znalostí o přírodním i kulturním dědictví Moravského krasu prostřednictvím práce s naturfakty, artefakty a novými technologiemi
- získání znalostí z vybraných přírodních věd nad rámec školní látky
- seznámení se s vědeckými metodami práce

Formy a metody výuky:

- samostatná, skupinová, týmová práce
- kombinace výuky ve školním prostředí, muzeu a přírodě
- zacílení na mezipředmětové vztahy, přesahy do projektové výuky

Zařazení programu do RVP: *Člověk a jeho svět, Člověk a příroda, Člověk a svět práce, Člověk a společnost* - rozšíření obsahové části oblastí o polytechnickou výchovu.

Rozvoj všech klíčových kompetencí, zejména k učení, k řešení problémů a kompetencí pracovních

Popis činností

1) Varianta s výpravou do MK

- speleologicko-archeologická výprava do Moravského krasu, seznámení se s výsledky výzkumů J. Wankla, K. Absolona, J. Kniese a dalších, včetně současných výzkumů, exkurz do vybraných přírodovědních oborů: paleontologie, geologie, zoologie, archeologie
- návštěva muzea s nalezeným naturfaktem(naturfakty)/seznámení se s naturfakty a artefakty z muzejních sbírek
- rozdělení žáků na 4 „vědecké“ skupiny: paleontologická skupina, geologická sk., zoologická sk., a archeologická sk. - každá skupina obdrží předmět ke zkoumání, dle návodu jej popíše, zařadí, zakreslí a zdokumentuje – možnost využití fotoaparátů a mikroskopů ve školní laboratoři (jsou-li k dispozici). Takto vzniklé skupiny budou individuálně pracovat s odborným pracovníkem muzea a pedagogem ve škole
- tvorba prezentace ve skupině
- demonstrace práce s 3D skenerem a naskenování vybraného naturfaktu či artefaktu (v muzeu)
- tisk tohoto předmětu na 3D tiskárně – možnost tisku ve zvětšeném/zmenšeném měřítku
- skupiny žáků představí výsledky svého zkoumání spolužákům formou prezentace, včetně porovnání modelu a výrobku z 3D tiskárny
- **časová náročnost: cca 16 hodin**

2) Varianta bez výpravy do MK

- beseda v muzeu s odborným pracovníkem a exkurz do vybraných přírodních věd
- rozdělení žáků na 4 skupiny a dále viz varianta 1
- **časová náročnost cca 6 — 8 hodin**

3) Návštěva muzejních pracovníků ve škole

- práce s naturfakty a artefakty výhradně ve škole
- demonstrace techniky 3D tisku formou videa
- **časová náročnost cca 4 hodiny**

Tématické okruhy, obory a vazba na osobnosti:

Moravský kras - paleontologie, speleologie, geologie, zoologie, archeologie - J. Wankel, K. Absolon, J. Knies, aj.

8. Historie města Blanska

Místnost: Multimediální sál, expozice bydlení a historických salónek, možnost výjezdu

Cílová skupina: ZŠ, SŠ

Časová náročnost: 90 min/půlden/celý den/dlouhodobější vzdělávací projekt

Cíle programu:

- získání znalostí o historii měště včetně regionálních souvislostí, a to nejen z výkladu a prohlídky zámku a eventuálně části města, ale také díky skupinové práci s archiváliemi
- rozvoj myšlení a paměťových schopností, rozvoj komunikačních a prezentačních schopností

Metody:

- metoda poznávací prostřednictvím objektového učení (seznámení s expozicí, případně s budovami ve městě - exkurze)
- metoda samostatné a skupinové práce žáků

Zařazení programu do RVP:

- rozvoj kompetencí k učení, k řešení problému, komunikativních, sociálních a personálních, a kompetencí občanských
- *program se řadí do vzdělávacích oblastí: Člověk a jeho svět, Člověk a společnost*

Popis činností:

1. skupinová práce žáků: rozdělení na 6 skupin. Každá skupina obdrží archivní krabici s materiálem k vybrané budově a historické etapě ve vývoji města. Úkolem každé skupiny je materiál nastudovat, vytvořit myšlenkovou mapu s využitím předmětů a informací nalezených v archivní krabici. Po skončení této fáze nastává zařazení myšlenkové mapy na časovou osu pomocí jejího spojení s připravenou osou provázkem. Následuje prezentace jednotlivých myšlenkových map skupinami studentů, shrnutí informací lektorem a podání souhrnného výkladu
2. prohlídka zámku nebo exkurze na vybraná místa ve městě, a vyplňování pracovních listů